

HEMŞİRELERİN DİJİTAL HASTANE BÜNYESİNDE; DİJİTAL HASTANE KAVRAMI VE ETKİN ZAMAN KULLANIMININ DEĞERLENDİRİLMESİ

In The Digital Hospital of the Nurse; Evaluation of the Digital Hospital Concept and Effective Time Use

Filiz AKSAN*
Aziz Ahmet SUREL**

ÖZET

Amaç: Bir devlet hastanesinde çalışan hemşirelerin dijital hastane bünyesinde; dijital hastane kavramı hakkındaki düşüncelerinin ve etkin zaman kullanımının incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın evreni, bir devlet hastanesinde görevli ve aktif olarak çalışan bütün hemşireleri kapsamaktadır. Örneklem seçimine gidilmeyip evrenin tamamı çalışmaya dâhil edilmiştir. Toplam 364 hemşireye ulaşılmıştır. Araştırma verileri, hemşirelerin sosyodemografik özellikleri içeren kişisel veri formu ve araştırmacı tarafından edebiyat taranarak oluşturulan 33 soruluk dijital hastane anket formu ile toplanmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan toplam 364 çalışan; %78,3'ü 30 yaş üzeri, %50,3'ü erkek, %58,8'i evli, %53,6'sı lisans mezunu, %63,2'si servis hemşiresidir. Araştırmaya katılan çalışanlardan %56'sının görev süresi 10 yılın altındadır. Gündüz çalışan personel oranı ise %46,2'dir. Hemşirelerin %70,1'i dijital hastanenin kâğıtsız, filmsiz ve hasta memnuniyetini yükselten hastane olduğunu, %60,7'si dijital hastanede zamanı verimli kullandıklarını ifade etmiştir. Araştırmaya katılan çalışanlardan %67,3'ü dijital hastanede en temel sorunun bilgisayar okuryazarı personel ve teknolojik alt yapı yetersizliğinin olduğunu ifade etmiştir.

Sonuç: Çalışanların %48,1'i dijital hastane konusunda bilgi sahibidir. Çalışanların %60,7'si dijital hastanenin zaman verimliliği (ilaç iade hizmet niteliği artırma, iletişim araçlarının etkin kullanılması, ...) sağladığını ifade etmiştir. Gece çalışan personelin dijital hastane kavramı hakkında yeterli bilgisinin olduğu ve servis hemşirelerinin mesai içinde zamanının çoğunu planlamadığı işlere harcadığı istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Dijital hastanede az sayıda personelle daha nitelikli hizmet sunma şansına sahibim değişkeni ile 30 yaş altı %50,6 (40) çalışanlar ile 30 yaş üstü %32,6 (93) çalışanlar arasında anlamlı farklılık gözlenmiştir. Çalışma şekline göre dijital hastane kavramı hakkındaki bilgi düzeyi incelendiğinde, gece çalışan personelin dijital hastane kavramı hakkında bilgi düzeyinin diğer çalışma şekillerine göre yüksek olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Dijital hastane, hemşirelik, zaman yönetimi

Sorumlu Yazar:

Adı Soyadı: Hemşire Filiz AKSAN

Adres: Yozgat Şehir Hastanesi, Eğitim Birimi, Yozgat, Türkiye

e-mail: bgm@hotmail.com

ABSTRACT

Objective: Within the digital hospital of the nurses working in a state hospital. The aim of this study was to examine their thoughts on the concept of digital hospital and the effective use of time.

Method: The universe of the research includes all nurses working and actively working in a state hospital. Sample selection was not made and the entire universe was included in the study. A total of 364 nurses were reached. Research data were collected with a personal data form containing nurses' socio-demographic characteristics and a digital hospital questionnaire with 33 questions created by the researcher by scanning the literature.

Results: A total of 364 employees participating in the research; %78.3 of them are over 30 years old, %50.3 are male, %58.8 are married, %53.6 are undergraduate graduates, % 63.2 are service nurses. The tenure of %56 of the employees participating in the research is less than 10 years. The rate of personnel working during the day is %46.2. %70.1 of the nurses stated that the digital hospital is a paperless, film-free hospital that increases patient satisfaction, %60.7 of them stated that they use time efficiently in the digital hospital. %67.3 of the employees participating in the research stated that the most basic problem in the digital hospital is the inadequacy of computer literate personnel and technological infrastructure.

Conclusion: %48.1 of the employees have knowledge about the digital hospital. %60.7 of the employees stated that the digital hospital provides time efficiency (increasing the quality of drug return service, effective use of communication tools, ...). It was found statistically significant that the night staff had sufficient knowledge about the concept of digital hospital and that the service nurses spent most of their time on unplanned works. A significant difference was observed between %50.6 (40) employees under the age of 30 and %32.6 (93) employees over the age of 30 with the variable I have the chance to provide more qualified service with a small number of personnel in the digital hospital. When the level of knowledge about the concept of digital hospital was examined according to the way of working, it was seen that the level of knowledge about the concept of digital hospital of the night workers was higher than the other types of work.

Keywords: Digital hospital, nursing, time management

* Hemşire, Yozgat Şehir Hastanesi, Eğitim Birimi, Yozgat, Türkiye

** Uzm. Dr., Yozgat Şehir Hastanesi, Genel Cerrahi, Yozgat, Türkiye

GİRİŞ

Hastaneler halka hizmet veren, dinamik yapıya sahip, sürekli yenilikleri zorunlu kılan en küçük ihmallerin insan hayatı ile sonuçlanabildiği kuruluşlardır (Ak, 2013). Hastanelerin verimliliğini artırmak, insan kaynaklı hataları azaltmak, kuruma maliyeti düşürmek, hasta güvenliğini sağlamak, hasta /çalışan memnuniyetini artırmak için teknolojiden faydalanmak gerekir. Sağlıkta yeni hedef Dijital hastane kavramıdır. Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Almanya, Hollanda 'da uzun süredir devam eden bu tür hastaneler Türkiye için de yeni hedefler arasındadır (Tüfekçi et al. 2017). Sağlık Bakanlığı, Hastanelerde Dijital Dönüşüm Projesi olan dijital/kâğıtsız hastane projesini 2012 yılında, pilot hastane olarak belirlenen Ankara Gazi Mustafa Kemal Devlet Hastanesinde (Ankara GMK Devlet Hastanesi) başlatmıştır. Hastanede dijitalleşme adına yapılan iyileştirme çalışmalarının çalışanlardan kabul görmesi ve hastane çalışma düzeninin yürüyebilmesi için gerekli çalışmalar yapılmış olup, 2013 yılında akreditasyon için HIMSS Avrupa'ya başvuru yapıldı (<https://dijitalhastane.saglik.gov.tr/TR,5006/saglik-bakanligi-dijital-hastane-degerlendirme-calismalari>).

Dijital hastane; Enformasyon sistemlerinin tıbbi ve tıbbi olmayan bütün teknolojilerle tam bir uyum içinde olduğu, hastane çalışanları ve hizmet alan hastaların tele tıp uygulamaları ile bulunduğu hastaneden / dışarıdan güvenilir veri alışverişi sağlayan bir sağlık kuruluşudur. Aynı zamanda, sağlık çalışanlarının yetkilerini zaman tasarrufu sağlayan, el ile işlemin olmadığı, kâğıt/film kullanılmayan, hasta güvenliğinin kontrol edildiği ve yönetildiği ileri teknolojisi olan hastanedir (Ak, 2013).

Dijital hastanelerin temel bileşenleri içinde; Hastane Bilgi Yönetim Sistemi, Doküman Yönetim Sistemi, Akıllı Kart, Dijital tıbbi kayıtlar, Hastane Otomasyon Programı, Barkod, PACS (Görüntülerin Saklanması ve İletişim Sistemleri), Sayısal Tıbbi Arşiv, RFID teknolojileri (Radyo Frekansı ile Tanımlama Teknoloji) bulun-

maktadır. Ayrıca İlaç Yönetim sistemi, Mobil ve tablet Bilgisayarlar, Yüksek hızlı Data alt yapısı, IP haberleşme, bütünleşmiş IP hemşire çağırısı, Hasta Yönlendirme ve Bilgilendirme ekranları ve Anlık takip sistemleri, Tele Tıp, Bina Otomasyonu / Teknolojileri, Aydınlatma Sistemleri ve Otopark Yönetim Sistemleri yer almaktadır (Ak, 2013). HİMSS (Sağlık Bilgi Sistemi ve Yönetim Sistemleri Topluluğu); 1961 yılında kurulmuş, dünya çapında 52.000 sağlık hizmeti veren kurum/kuruluşla birlikte 600 şirket ve 250 dernek/vakıf içeren Avrupa, Amerika ve Asya'da yapılanmaları bulunan ve çıkar amacı gütmeyen bir organizasyondur.

EMRAM (Elektronik Sağlık Kaydı Benimseme Modeli) ise, HİMSS' in kurduğu hastanelerin dijital olma seviyelerini uluslararası düzeyde derecelendirir ve sağlık kuruluşunun bilişim teknolojilerini kullanma seviyesini denetleyerek akreditasyon sağlar (<https://www.sdplatform.com/Dergi/803/Dijital-hastanede-ikinci-adim-Akillihastane.aspx> 2018). EMRAM örneği ile hastanelerin seviyeleri belirlenir. Dijital hastane unvanı 6. ve 7. seviyeyi tamamlamış hastanelere verilmektedir.

Zaman olayların, başlangıcı bilinmeyen, sonu kestirilemeyen, denetlenemeyen, başka şeyle değiştirelemeyen fakat herkesin eşit olarak sahip olduğu çok değerli bir kaynak olarak kabul edilir (<https://dijitalhastane.saglik.gov.tr/TR,25324/once-dijital-sonra-fiziksel.html>).

Kişilerin zaman algısı kültür ve kişiliklerinden etkilenmekte olup, zamanı kullanabilme becerisi yetenek ve kapasitesine bağlı değişir. Zaman sorunu ile başa çıkmakta zamanın iyi yönetilmesi etkili olup, hedefe ulaşmada zamanı iyi kullanma yöntemleri gereklidir. Sağlık çalışanlarında zaman yönetiminin önemine bakacak olursak; hasta bakımında yaşanabilecek stres, hasta ilişkilerinin devamlılığı, mesleki gelişmeleri takip etme ihtiyacı, uzun ve yorucu mesai saatleri, sağlık sektöründe yaşanabilecek bir hatanın telafisinin olmaması,

eleman yetersizliği, çalışanlar arasındaki uyumsuzluk ve çatışmalar ortaya çıkmaktadır. Hemşirelerin zamanı etkin kullanmak konusundaki sıkıntıları ise; nöbet usulü çalışma şekli ve şartları, mesleğin getirdiği riskler, yönetim sistemindeki adalet, eşitlik ve şeffaflık ilkesinin yeteri kadar benimsenmemesi, eksik ve doğru yapılmayan görev tanımları bulunmaktadır.

Zaman yönetimi sağlanamazsa, hasta beklentileri büyük olasılıkla karşılanamaz. Sonuç olarak sağlık ekibinin işleyişi olumsuz etkilenir ve kurum zarar görür.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Tipi

Araştırma temel nitel araştırma yöntemi kullanılarak İç Anadolu bölgesinde bulunan bir devlet hastanesinde 2018 yılında tek hastane olarak yapılmıştır. Bu sebeple hastanede çalışan hemşirelerin görüşleri ile sınırlıdır. Araştırmada anket yöntemi kullanılmıştır.

Araştırma Evreni ve Örneklemi

İç Anadolu bölgesinde bulunan bir devlet hastanesinde 2018 yılında aktif olarak görev yapan 427 hemşireden oluşmaktadır. Toplamda evrende 364 hemşireye ulaşılmıştır. Araştırmada örneklem seçimi yapılmamıştır (Ulaşılamama sebebi ise raporlu ve izinli olmalarıdır).

Verilerin Toplanması

Araştırma verileri, araştırmacı tarafından oluşturulan iki kısımdan oluşan, hemşirelerin kişisel ve mesleki özelliklerini sorgulayan kişisel bilgi formu ile Dijital hastane anket formu aracılığıyla toplanmıştır.

İstatistiksel Analiz

Toplanan verilerin istatistiki analizin yapılması için SPSS 18,0 paket programı kullanılmıştır. İstatistiksel analizde tanımlayıcı istatistikler frekans, yüzde kullanılmıştır. Karşılaştırma ise Ki kare ile yapılmıştır. Araştırmada Independent Samples Test ve One Way ANOVA parametrik testleri kullanılmıştır.

Araştırmanın Etik Yönü

Veriler toplanmadan önce ilgili hastaneden kurum izinleri ve etik kurul onayı (2018-07-155) alınmıştır. Araştırmacı tarafından bizzat araştırmaya katılmayı kabul eden sağlık çalışanlarına anketler elden dağıtılmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Karşılaşılan zorluklar ve sınırlamalar, konunun çok kapsamlı olmasından dolayı teknik destek sınırlılığı ve dijital hastaneler modelinin yeni olmasından dolayı edebiyat yetersizliğidir.

BULGULAR

Tablo 1, hemşirelerin kişisel ve mesleki özelliklerinin dağılımını göstermektedir. Çalışmaya katılanların %78,3'ü 30 yaş üzeri, %50,3'ü, %53,6'sı lisans mezunu, %63,2'si servis hemşiresi, %46,2'si gündüz mesaisinde, %91,8'i 10 yıl altında çalışmaktadır.

Değişkenler	Gruplar	Kişi	
		n	%
Yaş	≤ 30 yaş	79	21.7
	≥ 30 yaş	285	78.3
Cinsiyet	Erkek	183	50.3
	Kadın	181	49.7
Eğitim	S.M.L.	42	11.5
	Ön lisans	116	31.9
	Lisans	195	53.6
	Lisansüstü	11	3.0
Görev	Sorumlu hemşire	37	10.2
	Servis hemşiresi	230	63.2
	Diğer (idari birimde çalışan hemşire)	97	26.6
Meslekte çalışma süresi kategorisi	≤ 10 yıl	204	56.0
	10 - 20 yıl	100	27.5
	20 - 30 yıl	51	14.0
	≥ 30 yıl	9	2.5
Kurumdaki çalışma şekli kategorisi	Gündüz	168	46.2
	Gece	30	8.2
	Vardiyalı	166	45.6

Tablo 1: Hemşirelerin kişisel ve mesleki özelliklerinin dağılımı (n=364)

*Sayı-Yüzde dağılım

		n	%
Dijital hastane kavramı hakkında yeterli bilgin var	Evet	175	48.1
	Kararsızım	118	32.4
	Hayır	71	19.5
Dijital hastane kâğıtsız, filmsiz ve hasta memnuniyetini yükselten hastanedir	Evet	255	70.1
	Kararsızım	82	22.5
	Hayır	27	7.4
Dijital hastane olmak konusunda belirli aralıklarla eğitime ihtiyacım var	Evet	265	72.8
	Kararsızım	58	15.9
	Hayır	41	11.3
Dijital hastanede zamanı verimli kullanırım	Evet	221	60.7
	Kararsızım	97	26.6
	Hayır	46	12.6
Bu uygulamalarla hemşirelerin ilaç iade işlemlerinde zaman kaybı en aza indirilir	Evet	208	57.1
	Kararsızım	112	30.8
	Hayır	44	12.1
Dijital hastanede az sayıda personelle daha nitelikli hizmet sunma şansına sahibim	Evet	133	36.5
	Kararsızım	130	35.7
	Hayır	101	27.7
Dijital hastanede hemşireye düşen iş yükü profesyonel çalışmayla azaltılabilir	Evet	183	50.3
	Kararsızım	107	29.4
	Hayır	74	20.3
Dijital hastanede en temel sorun bilgisayar okuryazarı personel ve teknolojik alt yapı yetersizliğidir	Evet	245	67.3
	Kararsızım	85	23.4
	Hayır	34	9.3
Dijital hastanede hasta hastanenin hangi bölümüne giderse gitsin, tanındığından yanlış tedavi veya yanlış ilaç kullanma riskleri ortadan kalkar	Evet	230	63.2
	Kararsızım	101	27.7
	Hayır	33	9.1
İletişim araçlarının etkin kullanılması zamandan tasarruf sağlar	Evet	322	88.5
	Kararsızım	23	6.3
	Hayır	19	5.2
Dijital hastanenin hataları azaltmada, maliyetleri düşürmekte ve hizmet kalitesini artırmaktaki inancım tamdır	Evet	193	53.0
	Kararsızım	136	37.4
	Hayır	35	9.6
Sürdürülebilir sağlık hizmeti için tüm sağlık kurumlarının Dijital hastaneyi hedeflemesi gerekir	Evet	224	61.5
	Kararsızım	115	31.6
	Hayır	25	6.9
Dijital ortamda, farklı ilaçların aynı anda uygulanmasıyla ortaya çıkabilecek yan etkiler, karar destek sistemlerinin uyarılarıyla engellenir	Evet	226	62.1
	Kararsızım	107	26.9
	Hayır	31	8.5
Bilişim teknolojilerine daha fazla ağırlık vererek iş yükünü verimli kullanmaya yönelik projeler geliştirilmeli	Evet	282	77.5
	Kararsızım	65	17.9
	Hayır	17	4.7

Tablo 2: Hemşirelerin dijital hastane durumlarına ilişkin görüşleri
*Sayı-Yüzde dağılım

Tablo 2’de hemşirelerin dijital hastane durumlarına ilişkin görüşleri yer almaktadır. Hemşirelerin %48,1’i dijital hastane kavramı hakkında yeterli bilgiye sahiptir. Çalışanların %70,1’i dijital hastanenin kâğıtsız, filmsiz ve hasta memnuniyetini yükselten hastane olduğunu düşünmektedir. Çalışanların %72,8’inin dijital hastane olmak konusunda belirli aralıklarla eğitime ihtiyacı bulunmaktadır. 30 yaş altı çalışanlarda, dijital

hastanede sayıca az çalışanla daha üstün iş sunma imkânına sahip olduğu görülmüştür. Çalışanların %60,7 dijital hastanede zamanı verimli kullandığını düşünmektedir. Çalışanların %57’si dijital hastane ile yapılan ilaç iade işlemlerinin zaman kaybı en aza indirdiğini düşünmektedir. Çalışanların %36,5’i dijital hastanede az sayıda personelle daha nitelikli hizmet sunulduğunu düşünmektedir. Çalışanların %50,3’ü dijital hastanede hemşireye düşen iş yükü profesyonel çalışmayla azaltılabildiğini düşünmektedir. Çalışanların %67,3’ü dijital hastanelerinin en temel sorunun bilgisayar okuryazarı personel ve teknolojik alt yapı yetersizliği olduğunu düşünmektedir.

Değişkenler	n	%
Yapmakta olduğum işimi seviyorum	214	58.8
Zamanımı yapıcı olarak kullanırım	266	73.1
Çalıştığım kurumda iş disiplini vardır	235	64.6
Küçük kararları hemen verebilirim	296	81.3
Mesai içinde zamanımın çoğunu planlamadığım işlere harcıyorum	217	59.6
İş yerinde her şeyi yerli yerinde muhafaza ederim	296	81.3
İş zamanımı etkin kullanmak için yöntemler geliştiririm	255	70.1
Yemek arası ve çay molaları verebiliyorum	167	45.9
Personel sayısının yetersizliği işlerin aksamasına neden olur	322	88.5
İşlerin yetişmesi ve zamanında bitmesi için astlarıma yetki devri yaparım	228	62.6
Çalıştığım bölümde işimle ilgili sekreterlik işlerini kendim yürütürüm	248	68.1
Yapılması gereken işleri önem ve önceliğine göre planlarım	319	87.6
Aynı anda birkaç işi yapmaya çalışıyorum	267	73.4
Çalışma zamanının planlı olmasına gerek yoktur	77	21.2
Aradığım evrakları kolayca bulabildiğim hastane dosyalama sistemi mevcuttur	222	61.0
Berber çalışma arkadaşlarımla profesyonel olarak çalıştığımı inanıyorum	227	62.4
Mesai saatlerinde zaman kaybına neden olan unsurlar belirlenip önlem alınmalıdır	318	87.4
Düzensiz ortamda çalışmak iş ve zaman kaybına neden olur	328	90.1

Tablo 3: Hemşirelerin zamanı etkin kullanma ve mesleğine ilişkin görüşlerinin dağılımı
*Sayı-Yüzde dağılım

Çalışanların %63,2'ü, dijital hastanelerin hasta tanınırlığı artırdığını, yanlış tedavi, yanlış ilaç kullanma riskleri ortadan kaldırdığını düşünmektedir. Çalışanların %88,5'i iletişim araçlarının etkin kullanılmasının zamandan tasarruf sağladığını düşünmektedir. Çalışanların %53,0'ü dijital hastanenin hataları azaltmada, maliyetleri düşürmekte ve hizmet kalitesini artırdığına inanmaktadır. Çalışanların %61,5'i sürdürülebilir sağlık hizmeti için bütün sağlık kurumlarının hedefinin dijital hastane olması gerektiğini düşünmektedir. Çalışanların %62,1'i dijital ortamda, çoklu ilaç uygulanmasıyla gelişebilecek yan etkiler, karar destek sistemleri uyarılarını-

la engellendiğini ifade etmektedir. Çalışanların %77,5'i bilişim teknolojilerine daha fazla ağırlık vererek iş yükünü verimli kullanmaya yönelik projeler geliştirilmesi gerektiğine inanmaktadır.

Hastanede çalışan hemşirelerin; %73,1'i zamanı yapıcı olarak kullandığını, %81,3'ü iş yerinde her şeyi yerli yerinde muhafaza ettiğini, %87,6 yapılması gereken işleri önem ve önceliğine göre planladığını ve %87,4'ü mesai saatlerinde zaman kaybına neden olan unsurlar belirlenip önlem alınması gerektiğini düşünmektedir (Tablo 3).

Yaş						
Dijital hastanede az sayıda personelle daha nitelikli hizmet sunma şansına sahibim	30 yaş altı		30 yaş üstü		p	
	Evet	40 (%50,6)	Evet	93 (%32,6)		< 0.02
	Kararsızım	28 (%35,4)	Kararsızım	102 (%35,8)		
	Hayır	11 (%13,99)	Hayır	90 (%31,6)		
TOPLAM		79		285		

Tablo 4: Hemşirelerin yaşlarına göre dijital hastanede az sayıda personelle daha nitelikli hizmet sunma durumları

*Independent Samples Test

Çalışma şekli								
Dijital hastane kavramı hakkında yeterli bilgim var	Gündüz		Gece		Vardiyalı (Gündüz Gece)		p	
	Evet	88(% 53,0)	Evet	22 (%73,3)	Evet	64 (%38,6)		< 0.01
	Kararsızım	53(%31,5)	Kararsızım	2 (%6,7)	Kararsızım	63 (%37,9)		
	Hayır	26 (%15,5)	Hayır	6 (%20,0)	Hayır	39 (%23,5)		
TOPLAM		167		30		166		

Tablo 5: Hemşirelerin çalışma durumlarına göre dijital hastane kavramı hakkındaki bilgi durumları

* One Way ANOVA

Çalışma şekli								
Düzensiz ortamda çalışmak iş ve zaman kaybına neden olur.	Gündüz		Gece		Vardiyalı		p	
	Evet	157 (%93,4)	Evet	29 (%96,6)	Evet	142 (%85,5)		< 0.01
	Kararsızım	10 (% 5,9)	Kararsızım	0	Kararsızım	15 (%9,0)		
	Hayır	1 (%0,5)	Hayır	1 (% 3,3)	Hayır	9 (% 5,4)		
TOPLAM		168		30		166		

Tablo 6: Hemşirelerin çalışma durumlarına göre düzensiz ortamda çalışmak iş ve zaman kaybı açısından durumları

*One Way ANOVA

Dijital hastanede az sayıda personelle daha nitelikli hizmet sunma şansına sahibim değişkeni ile 30 yaş altı %50,6(40) çalışanlar ile 30 yaş üstü %32,6(93) çalışanlar arasında anlamlı farklılık gözlenmiştir (p<0.02).

Bu durumda, 30 yaş altı çalışanların teknoloji bilgisine sahip olması, dijital hastane konusundaki farkındalık düzeyini etkilediği düşünülmektedir (Tablo 4).

Çalışma şekline göre dijital hastane kavramı hakkındaki bilgi düzeyi incelendiğinde, gece çalışan personelin dijital hastane kavramı hakkında bilgi düzeyinin diğer çalışma şekillerine göre yüksek olduğu görülmüştür ($p<0.01$). Gece çalışan personelin destek sisteminin gündüz çalışan personele göre daha az olması, dijital hastane kullanımı konusunda farkındalık artırmış olduğu düşünülmektedir (Tablo 5).

Gündüz çalışan hemşireler (%93,4) düzensiz ortamda çalışmanın iş ve zaman kaybına neden olduğunu düşünmektedir. Değişkenler arasında istatistiksel anlamda bir ilişki bulunmuştur ($p<0.01$). Gündüz yatış, taburculuk, sevk, operasyon vb. işlerin daha fazla olması nedeniyle iş yükünün artmasının etkili olduğu düşünülmektedir (Tablo 6).

TARTIŞMA

Sağlık hizmetleri sunumunun, etkin ve eşit olarak sunulabilmesi için çağın getirdiği bilgi teknolojileriyle desteklenerek, bilgi enformasyon sistemlerinin geliştirilmesi sağlanmalıdır. Küresel değişimlerden de etkilenen sağlık sektöründe dijitalleşme ve dijital dönüşüm çabaları gözlemlenirken, küresel sağlık sektörünün de hızlı bir dijital dönüşüm çabası içerisine girdiğinden bahsetmek mümkündür. Bundan dolayı dijitalleşme, küresel rekabette ayakta kalabilmenin ve sağlık alanında yüksek verimle iş yapabilmenin gereklerinden biri haline gelmiştir. Hemşirelik mesleğine sahip kişilerin dijital okuryazarlık düzeyinin yüksek olması daha etkin sağlık hizmeti sunmaları bakımından büyük önem taşıdığı görülmektedir (Erber, 2021). Türkiye’de birbiri ile bütünleşmiş hastane bilgi yönetim sistemlerini tamamlayan hastaneler için yeni hedef dijital hastanelere dönüştürülmesidir. Dijital hastanelerin temelinde zamanı etkin kullanarak zaman tasarrufu sağlama, az ve nitelikli personel ile verimli çalışarak hasta ve çalışan güvenliğinin üst düzeyde tutmak yer almaktadır. Türkiye’de Sağlık Bakanlığının 2013-2017 stratejik planında yer alan dijital hastaneler; zaman yönetimine katkı sağla-

ması, işlerin eksiksiz bir şekilde yapılması, iş verimliliğinin artması gibi imkânlar sunmaktadır. Literatür incelendiğinde dijital hastanelerin zaman tasarrufu sağladığına yönelik bilgiler mevcuttur.

Çağımızda hemşirelik mesleği yapan bireylerin dijital okuryazarlık düzeylerinin yüksek olması istenmektedir, diğer türlü tıbbi ve teknolojik gelişmelere uyum sağlama konusunda problem yaşanması kaçınılmazdır. Mesleki kıdemi 10 yıl ve 40 yaş üstü hemşirelere dijital okuryazarlık konusunda eğitim verilmesi gerekmektedir. Lisansüstü eğitime yönlendirilerek dijital okuryazarlık konusundaki farkındalıklarının artırılması tavsiye edilmektedir (Erber, 2021). Araştırma sonucunda, çalışanların dijital hastane hakkındaki görüşlerine göre; çalışanların %60,7 dijital hastanede zamanı verimli kullandığını düşünmektedir. Çalışanların %57’si dijital-hastane ile yapılan ilaç iade işlemlerinin zaman kaybını en aza indirdiğini düşünmektedir. Çalışanların %36,5’i dijital hastanede az sayıda personelle daha nitelikli hizmet sunulduğunu düşünmektedir. Gündüz çalışan hemşireler (%93,4) düzensiz ortamda çalışmanın iş ve zaman kaybına neden olduğunu düşünmektedir ($p<0.01$). Gündüz yatış, taburculuk, sevk, operasyon-ışma saatlerinde zaman kaybına neden olan unsurlar belirlenip, önlem alınması gerektiğini düşünmektedir. Bu konuda yapılan çalışmalarla karşılaştırma yaptığımız zaman hemşirelerin dijital okuryazarlık konusunda hizmet içi eğitim almaları dijitalleşme sürecinde önemli bir yer tutmaktadır.

1-İletişim araçlarının etkin kullanılması zamandan tasarruf sağlar(n=322)

Sağlık hizmetlerinin yoğun olması ve kitlelere hizmet sunması nedeniyle kullanılan kaynaklar ulaşılabilir olması hızlı sonuç almayı kolaylaştıracağı için yeterli bilgi teknolojilere sahip olunmalıdır. Gerekli teknik imkânlarla güçlendirilmelidir.

2-Dijital hastane kâğıtsız, filmsiz ve hasta memnuniyetini yükselten hastanedir(n=255)

Sağlık hizmetlerinin hızlı ve etkin şekilde tüm kullanıcılara ulaştırılabilmesi ve devamlılığın sağlanması açısından, dijital hastanelerin kurulumu sağlanarak sağlık ihtiyacı olan bireylere sağlık sorunlarına ilişkin çözümler üretilebilmelidir. Dijital Hastanelerin sayısının artırılması ile işgücü ve zaman kaybının önüne geçilmelidir.

3-Dijital hastane olmak konusunda belirli aralıklarla eğitime ihtiyacım var(n=265)

Sağlık hizmetinin etkililiğinde personel çalışmalarının sağlık bilgi enformasyon sistemlerini kullanmaları önemlidir. Bu nedenle sağlık bilgi enformasyon sistemleri hakkında eğitimler verilmesi gerekmektedir. Ayrıca yeni bilgilerin eğitim modelleri ile bütünleşerek sahada kullanımı sağlanmalıdır.

4-İş yaşamından memnun olma durumu (n=123)

Kurum çalışanlarının iş yerini benimsemesi, sevmesi, kurumdaki verimliliği ve performansı artıracığı bilinen bir gerçektir. Çalışan personellerin kuruma motivasyonunu artırmak için farklı etkinliklerde bulunulabilir. İş ortamındaki belirsizlikleri ortadan kaldırmak adına kurum çalışanların faaliyetleri, işleyişi, görev yetki ve sorumluluklarının öğretilmesi böylelikle çalışanın görevini kavraması sağlanmalıdır. Yönetici olarak çalışanların birim sorumluları veya çalışanlar ile belirli aralıklarla işlerin nasıl gittiğine dair kısa görüşmeler yapılması yararlı olacaktır. Çalışan performanslarının değerlendirilmesinde şeffaflık ilkesinin benimsenmesi güdülenmeyi artırıcı olabilir. Hemşirelerde psikolojik yıldırmının oluşmasını önlemek için de bireylerin kendilerini değerli hissetmesi, kurum içi iletişimin sağlanması önemlidir. Ayrıca ilgili yöneticilerin duyarlı olması, meslektaşlarının yaşadığı olumsuz durumlar sonucunda

onlara destek olması ve konuyla ilgili çözüm yolları aramalıdır. İş akışında uyumun sağlanması iş gücü kaybını önler. Personeller arasında ortak bir dil oluşur. Çalışan memnuniyet anketlerinin düzenli, anlaşılır ve geniş kapsamlı yapılarak çıkacak sonuca göre öz değerlendirilmesi yapılması önemli konulardandır

5-Aradığım evrakları kolayca bulabildiğim hastane dosyalama sistemi mevcuttur (n=222)

Kurumda Sağlıkta Kalite Standartları (SKS) uygulamalarının yerleştirilmelidir. Bu nedenle dokümantasyon sistemlerinin önemi artmıştır. Kalite dokümantasyon ile kurumda yapılan işlerin gözden geçirilerek, çalışanlara ve hastalara uygun şekilde yeniden düzenlenmesinin sağlanması hedeflenmelidir. Doküman hazırlamanın kuruma faydası ise yapılan işlerde standardizasyonun sağlanmasıdır. Dokümanlar anlaşılır, açık ve öz bilgiler içermelidir. Doküman Yönetim Sisteminin (DYS) hemşirelere öğretilmesi ve aktif şekilde kullanımını sağlamak kurum amirlerinin vazifeleri arasında yer almalıdır.

SONUÇLAR

Dijital hastane ile verimliliği artırmak, kaliteli bakımla çok sayıda bireye ulaşmak amaçlanmıştır. Dijital hastanelerde, hastalara VIP hizmeti verilmekte akıllı kartla hastanede zaman kaybı önlenmektedir. Otomasyon sistemi sayesinde hasta tanınarak dosyasına hızlı ulaşılabilen ve yanlış tedavi- ilaç kullanma risklerini ortadan kaldırmaktadır. Acil durumlarda hekimler yurt dışındaki hekimler ile görüşmeler yapabilmekte, hastanın tedavisinde görüş alınabilmektedir. Dijital hastanelerin sağladığı kolaylık az personelle niteliği yüksek hizmet sunma şansına sahiptir. Dijital hastane ölçütlerini sağlayan kurum için zamanın verimli kullanımı ve maliyetin düşmesi gibi faydalar sağlar. Akıllı teknolojilerin izlenmesi, denetlenmesi ve raporlarının düzenli tutulması önemlidir. Bakım onarım işleri periyodik olarak yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

Ak, B. (2013). Sağlıkta yeni hedef: dijital hastaneler. XV. Akademik Bilişim Konferansı, Antalya, 971-976

Dijital Hastane Nedir? (2017). Erişim Linki: <http://www.dijitalhastane.org/dijital-hastane-nedir.html> [Erişim Tarihi 23.07.2018]

Dijital Hastane Özellikleri. (2017). Erişim Linki: <http://www.dijitalhastane.org/dijital-hastane-ozellik.html> [Erişim Tarihi: 23.07.2018]

Erbir, M. (2021). Hemşirelik mesleğinde dijital okuryazarlık: Kayseri ili örneği. Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi,7(2),336-352.

<https://dijitalhastane.saglik.gov.tr/TR,5006/saglik-bakanligi-dijital-hastane-degerlendirme-calismalari>

Önce Dijital Hastane Sonra Fiziksel. (2017). Erişim Linki: <https://dijitalhastane.saglik.gov.tr/TR,25324/once-dijital-sonra-fiziksel.html> [Erişim Tarihi: 23.07.2018]

Sağlık düşüncesi ve tıp kültürü platformu dijital hastanede ikinci adım akıllı hastane. İstanbul; 2018. Erişim Linki: <https://www.sdplatform.com/Dergi/803/Dijital-hastanede-ikinci-adim-Akilli-hastane.aspx> 2018 [Erişim Tarihi: 23.07.2018]

Tüfekçi, N. Yorulmaz, R. & Cansever, H.İ. (2017). Digital hospital. JoCReHeS, 7(2),143-154.